

İİT ÜYESİ ÜLKELERDE DESTİNASYON GELİŞTİRME VE KURUMSALLAŞMA STRATEJİLERİ

“Modern turizm endüstrisi etkin işleyen Destinasyon Yönetim Kuruluşlarını gerektirmektedir.”

Turizm destinasyonları, cazibe merkezleri, hizmetler, tesisler, altyapı, peyzajlar, kültür, konukseverlik gibi farklı aktörler arasında koordinasyon gerektiren olayların birleşimi olarak görülmektedir. Bu kaynaklar ve paydaşlarla etkileşim kurarak turistler kendi deneyimlerini oluşturmaktadır. Destinasyonlar çeşitli paydaşları koordine edecek ve yönlendirecek, onların çabalarını etkili bir şekilde entegre edecek planlama, geliştirme, pazarlama ve yönetim konularında bütüncül bir yaklaşıma ihtiyaç duymaktadır.

Doğal çevreyi ve ekonomik kazanımları korumak ve bunları adil bir şekilde dağıtmak için turizm, yerelden bölgeye, ulusala ve hatta uluslararası seviyeye kadar planlanmalı, geliştirilmeli ve yönetilmelidir. Destinasyon Yönetim Kuruluşları, daha sürdürülebilir bir gelişme için pazarlama ve maliyet paylaşımında ölçek ekonomileri yaratmakta, paydaşları denetlemekte ve paylaşılan kaynakların kullanımını yönetmektedir.

Konunun önemi göz önüne alınarak, İSEDAK Turizm Çalışma Grubu 11.Toplantısı, “İİT Üyesi Ülkelerde Destinasyon Geliştirme ve Kurumsallaşma Stratejileri” temasıyla 15 Şubat 2018 tarihinde Ankara’da düzenlenmiştir. Toplantıya özel olarak, bir araştırma raporu hazırlanmıştır. Bahse konu araştırma raporuna (<http://ebook.comcec.org>) linkinden ulaşılabilmektedir.

Çalışmanın Amacı ve İçeriği

Araştırmanın temel amacı; potansiyel destinasyonların özelliklerinin ortaya konulması, başarılı destinasyon geliştirme stratejilerinin incelenmesi, ideal destinasyon yönetim yapılarının ve kurumsallaşma stratejilerinin sunulması, destinasyon geliştirme sırasında paydaşların sorumluluklarının ele alınması ve dünyadaki ve İslam ülkelerindeki örneklerden yola çıkarak İslam ülkeleri için politika tavsiyeleri sunulmasıdır.

Çalışma kapsamında Azerbaycan, Türkiye, İspanya ve Amerika Birleşik Devletleri’ne saha ziyaretlerinde bulunulmuştur. Ayrıca ilgili paydaşlarla ayrıntılı mülakatlar ve görüşmeler yapılmıştır.

Raporun Bazı Önemli Bulguları:

- Araştırma raporuna göre, Destinasyon Yönetim Kuruluşları, bir ülkenin turizm stratejisinin uygulanmasında kritik bir rol oynamaktadır.
- 1800'lerden itibaren yerel düzeyde kurulmaya başlayan Destinasyon Yönetim Kuruluşları, destinasyonları tanıtmak için çeşitli faaliyetler geliştirmişlerdir. Bugün dünyada, devlet, özel sektör ya da kamu- özel ortaklığı şeklinde kurulan 10,000'den fazla Destinasyon Yönetim Kuruluşunun olduğu tahmin edilmektedir.
- Ulusal düzey odaklı faaliyetler yerine belirli bir destinasyona yönelik faaliyetlerin, birçok ülke için daha fazla fayda sağladığı gözlenmiştir.
- En gelişmiş Destinasyon Yönetim Kuruluşların, bağımsız, iyi finanse edilen ve destinasyon turist çekme konusunda başarılı olan kuruluşlar olduğu görülmüştür.
- Destinasyon Yönetim Kuruluşları, son 40 yılda hükümet ile kurumları olmaktan, kamu-özel sektör ortaklıklarına kaymaktadır.

- Ürün geliştirme, Destinasyon Yönetim Kuruluşlarının kritik bir fonksiyonudur ve kalıcı bir turizm faaliyeti inşa etmenin ilk adımıdır.
- Araştırma raporu, İİT üyesi ülkelerde destinasyon geliştirilmesine ilişkin aşağıdaki hususları ortaya koymaktadır.
  - Bazı İİT üyesi ülkelerde, karar alma ve paydaş katılımı konusunda hükümetlerin öncü bir rol oynadığı görülmektedir. Destinasyon Yönetim Kuruluşlarının sınırlı rolü vardır. Gelişmiş ülkelerde ise karar alma süreci merkezi olmayan bir niteliğe sahiptir ve turizm, yerel yönetimler ve bölgede yaşayan halkın ihtiyaç ve talepleri göz önüne alarak yönetilmektedir.
  - İslam ülkelerinde destinasyon gelişimi önemli görülmeyle beraber bazen yeterli ilgi ve desteğe sahip olmadığı gözlenmektedir.
  - Belirlenecek Performans Göstergeleri doğrultusunda anket vb. yöntemlerle katılımın artırılması ve veri toplama kapasitesinin güçlendirilmesine ihtiyaç vardır.

İİT Üyesi Ülkelerde Turizm Sektörlerinde Karşılaşılan Başlıca Zorluklar

- Destinasyon yönetimin merkezden yürütülmesi
- Ürün geliştirmede yetersiz olan bazı Destinasyon Yönetim Kuruluşlarının öncelik olarak destinasyon tanıtımına odaklanması
- Finansman kaynaklarının yetersizliği
- Paydaş katılımını güçlendirilmesi yönelik yöntemlerin eksikliği
- Kaynak yönetiminin güçlendirilmesine olan ihtiyaç

İslam Ülkeleri İçin Tavsiyeler

1. Destinasyon planlaması, geliştirmesi, pazarlanması ve yönetimiyle ilgili sorumlulukların belirlenmesi ile yerel/bölgesel kamu-özel Destinasyon Yönetim Kuruluşlarının kurulmasının teşvik edilmesi/güçlendirilmesi
2. Arz ve talebin planlanması, ve aynı zamanda Destinasyonda sürdürülebilir turizm gelişimini sağlamak için Anahtar Performans Göstergelerini belirlenmesi ve izlenmesi.
3. Destinasyon Yönetim Kuruluşlarının kendi finansmanını sağlamasının teşvik edilmesi ve verimliliği artırılması, ayrıca kaynakların kullanımı ve yönetiminde şeffaflığın sağlanması.
4. İİT üyesi ülkeler arasında işbirlikleri kurarak ve dış paydaşlarla işbirliğini geliştirerek Destinasyonların teşvik edilmesi